

Вељко Кадијевиќ. Една од клучните фигури во ерата на распаѓањето на Југославија од почетокот на деведесеттите години на минатиот век. Водач на ЈНА, предводник на една од најсилните европски воени армади од тоа време. Обвинет за воени злосторства од хрватската држава. Неговата улога од виорното време многу малку се анализираше. Како да не беше интересен за медиумските анализи! Можеби ја немаше т.н. харизма на Милошевиќ, на Туѓман или на Изетбеговиќ, но едноставно првиот човек на ЈНА се повлече во својата приватност и интима. Речиси две децении по крвавата разврска на југословенската федерација, Кадијевиќ надвор од татковината решава да проговори. На мета ги става главните актери од тоа време, почнувајќи од Словенците, преку Хрватите и Србите, до Македонците. Неговата книга "Контраудар - Мојот поглед на распадот на Југославија", претставена неодамна во Москва, повторно ги разбранува духовите од времето кое не се заборава, времето за кое не се дадени конечен суд и пресуда.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Одговорноста и вината за распаѓањето на Титова Југославија, Вељко Кадијевиќ ја носочува кон странскиот фактор, пред сè, САД и Германија. Но, истовремено не ги поштедува ниту внатрешните деструктивни сили, кои со години наназад создавале атмосфера на тензии и поделби. Како пресуден елемент во внатрешните случувања се посочува непостигнувањето

ШТО ОСТАНА ОД ЧЕСТА НА ГЕНЕРАЛСКАТА УНИФОРМА?

КРИКОТ НА ПОС

договор меѓу раководството на ЈНА и раководството на Србија околу новонастанатата ситуација. Некогашниот сојузен секретар за народна одбрана наведува дека токму поради тоа поднесува оставка на функцијата. Кон крајот на октомври 1991 година, кога со помош на решенијата на ЕУ престанува функционирањето на југословенската држава, на седницата на проширеното Претседателство Кадијевиќ ја изнесува оценката за состојбата во земјата, притоа констатирајќи дека српскиот народ се дели и се сведува на ниво на национално малцинство, на кое му се заканува целосно уништување. На тој состанок присуствувале членовите на Претседателството на СФРЈ од Србија, заедно со покраините и Црна Гора, потоа претседателот на Србија, член од Владата на Црна Гора, сите политички лидери на српскиот народ од Босна и Херцеговина и Хрватска. Значи, станува збор за состанок на сите Срби од тогашна Југославија. Биле понудени конструктивни предлози, но Слободан Милошевиќ, заедно со Борисав Јовиќ, не се согласувале со усвоеното. Кадијевиќ потенцира дека уште тогаш се водела политика со двојни аршини кон Србите во Босна и во Хрватска. Во тој период нему му било понудено да ја преземе функцијата претседател на сојузната Влада на идната држава, но тој тоа го одбил и најавил оставка доколку неговите предлози се отфрлат. Милошевиќ и Јовиќ не се обидувале многу да го задржат, туку го чекале моментот тој да замине за сами да го преземат командувањето со ЈНА. На 6 јануари 1992 година Кадијевиќ заминува од функцијата сојузен секретар за одбрана. Во своите погледи од тоа вре-

ме, Вељко Кадијевиќ вели дека додека тој бил на чело на ЈНА, Милошевиќ немал никакво влијание врз војската, но по неговото заминување, српскиот претседател на себе ја презел апсолутната команда. Оттогаш наваму српската војска изгубила речиси сè, освен угледот и херојството за време на НАТО бомбардирањето во 1999 година.

ВОЕН ПУЧ ИЛИ ВОНРЕДНА СОСТОЈБА?

Долго време во дипломатската јавност се даваше оценка дека Кадијевиќ бил еден од оние луѓе кои заговарале спроведување воен пуч. Петнаесет години подоцна тој го тврди сосема спротивното. Од него Милошевиќ барал ЈНА да ја преземе власта во свои раце и да ги уапси сите оние кои работат деструктивно. Тој предлог следувал два дена откако војската многу лесно се справила со демонстрантите во Белград на 9 март 1991 година и со тоа јасно им докажала на сите во земјата и во светот дека нема да дозволи насилно одземање на власта. Екссекретарот за одбрана не ги прифатил препораките на Слободан Милошевиќ и се спротивставил на воениот пуч во Федерацијата. Наспроти тоа, според кажувањата на Кадијевиќ, тој предлагал воведување вонредна состојба во земјата. Идејата била прифатена, па Борисав Јовиќ свикал седница на Врховната команда на 12 март 1991 година, која се одржала во бункерот на врховниот командант во Белград. На седницата Кадијевиќ, покрај воведувањето вонредна состојба во држа-

ОГЛЕД НА РАСПАДОТ НА ЈУГОСЛАВИЈА"

Едно од најконтроверзните прашања поврзани со Кадијевиќ е тоа, дали навистина бил советник на американската коалиција во Ирак. Во едно интервју тој ја потврдува таа информација, додавајќи дека уште во 1991 година, за време на првата Заливска војна, бил ангажиран од конгресменот Џими Муди. Тоа бил логичен избор на Американците, затоа што Кадијевиќ многу знаел за бункерите на Садам Хусеин, кои ги граделе југословенски фирми.

вата, предложил и зголемување на борбената готовност на армијата, со цел да се преземат конкретни мерки за разоружување на сите нелегални сили. Потоа би се пристапило кон склучување договор за идното уредување на Југославија. Според секавањата на Кадијевиќ, на таа седница Стипе Месик бил во постојана телефонска врска со Фрањо Туѓман, Јанез Дрновшек со Милан Кучан, додека Васил Тупурковски негувал блиски врски со американската Амбасада во Белград. Предлозите на секретарот за одбрана биле отфрлени.

официјална Москва. Во договор со Борисав Јовиќ, Кадијевиќ тајно заминал за Москва. Но, поради пропусти во протоколот, набрзо во јавноста излегла посетата на руската престолнина и се дознало за средбата која тој ја имал со министерот за одбрана, маршал Дмитриј Јазов. Интересно е тоа што Михаил Горбачов не сакал да го прими Кадијевиќ во својот кабинет. Средбата со Јазов била сосема јалова. Југославија не можела да очекува никаква поддршка од тогашниот Советски сојуз за планот кој го изготвила ЈНА. Кадијевиќ пишува

ГЛИГОРОВ И ИЗЕТБЕГОВИЌ НА КОНСУЛТАЦИИ СО ГАДАФИ

Интересен е фактот, во согласност со тврдењата на Вељко Кадијевиќ, дека уште пред Слободан Милошевиќ да му ја даде идејата за воведување воен пуч, истото сценарио му го предлагале и сојузниот премиер Анте Марковиќ и либискиот претседател, Муамер ел Гадафи. Според генералот, станувало збор за вешта измама кои ја испланирале главните творци за разбивање на југословенската држава. Цел било да влезат во судир т.н. заштитници на СФРЈ - ЈНА и Србите. За време на средбата со Гадафи во 1991 година во Либија, на Кадијевиќ му бил предложен воен пуч, со цел српското раководство да биде тргнато од

ЛЕДНИОТ ЈУГОСЛОВЕН

Вељко Кадијевиќ е роден во местото Главина во 1925 година. Мајка му е Хрватка, а татко му Србин. Секогаш се изјаснувал како Југословен. За време на Втората светска војна заминал во партизани, а подоцна станал член на СКЈ. Позната е приказната која потекнува од Хрватска дека во 1943 година тој дезертирал од партизаните, но никој не обрнувал многу внимание на тоа, затоа што станувало збор само за обичен војник. Во 1963 година завршил колеџ за команданти и генерали во американската војска. Бил сојузен секретар за одбрана од 1988 до 1992 година и раководел со ЈНА и со Територијалната одбрана. Од страна на хрватската држава е обвинет за воени злосторства и таа бара негова екстрадиција. Сепак, дено-

вие, како вистински генерал, облечен во униформа, тој се појави во Москва за да ја промовира својата книга "Контраудар - Мојот поглед на распадат на Југославија".

"Сите злосторници и обвинети имаат право да се бранат како што сакаат, но Кадијевиќ своите факти ќе треба да ги одбрани на суд. Наскоро Хрватска ќе побара негова екстрадиција за да се најде пред хрватскиот суд".

Ступе Месик

ГОРБАЧОВ ВОДЕЛ НЕПРИЈАТЕЛСКА ПОЛИТИКА КОН ЈУГОСЛАВИЈА

Постоело опасност, доколку ЈНА пристапи кон воена разврска на проблемот со нелегалните формации, НАТО да почне кампања за напад на Југославија. Исто така, нејасна била и позицијата на

дека одговорот на Москва бил сосема непријателски и дека политиката на Горбачов била уништувачка за СФРЈ. Оттука, било заклучено дека Русија не само што не сака да ѝ помогне на Југославија, туку би била во првите редови на т.н. меѓународни сили, што набрзо се потврдило со воведувањето на првите санкции на Обединетите нации кон државата.

политичката сцена, за што би постоела поддршка од останатите шефови на републиките. Кадијевиќ дознал дека неколку дена пред да се сретне со Гадафи, кај либискиот претседател веќе биле Киро Глигоров и Алија Изетбеговиќ. Откако тоа му го предпочил, Гадафи отстапил од идејата. На Кадијевиќ му пречела големата наивност на Милошевиќ од тоа време, кој бил заблуден од растечката популарност кај Србите во целина. На крај сè тоа било контрапродуктивно. Не било прифатено и барањето на Ка-

"Не ме интересираат хрватските потерници по мене. Ниту хрватските тужби ме плашат. Јас само ја спасував државата која луѓе, како Стипе Месиќ, сакаа да ја растурат. Со Туѓман можеше некако човек и да се договори, но на Месиќ никогаш не му верував. Франьо дури се согласи да ги расформира паравоените единици, но по осум дена Месиќ нешто ја измати работата. Вратија само 150 пушки, од кои само 15 калашњикови. Кога Туѓман сфати, веќе беше доцна".

Вељко Кадијевиќ

дијевиќ за испраќање две пешадиски дивизии од Србија и од Црна Гора, за да се разоружаат словенечките сили. Наспроти тоа, Милошевиќ му предложил повлекување на ЈНА од Словенија и од Хрватска. Во своето последно дело Кадијевиќ ја анализира и позицијата на српскиот претставник во колективното Претседателство од тоа време, Борисав Јовиќ. Наводно, тој бил главниот иницијатор за дистанцирање на Србија од Србите преку Дрина, сметајќи дека тие немаат ништо заедничко со нив. Со тоа, смета Кадијевиќ, српскиот народ бил разбиен, поделен и победен.

ОД БЕЛЕШКИТЕ НА КАДИЈЕВИЌ

"Некогашниот амбасадор на САД во Југославија, Ворен Цимерман, ќе остане запомнет како човек кој многу придонесе за распаѓањето на Југославија и кој е многу одговорен за пролиената крв. Токму Цимерман

ме оневозможуваше да остварам контакт со членовите на американската администрација, пред сè, со министерот за одбрана, Дик Чејни. Во една прилика ми рече дека доколку од Југославија се одделат Словенија, Македонија, делумно Црна Гора, а останат Хрватска, Босна и Србија, тоа би била трагедија не само за Југославија, туку и за цела јужна Европа. Го предупредив Цимерман дека во

Хрватска се наоѓаат 25 проценти Срби, а во Србија исто толку Хрвати и други народи и дека тоа може да предизвика граѓанска војна".

"Цимерман постојано повторуваше дека САД цврсто

ЗЕМЈАТА НА МИРОТ ПРЕТВОРЕНА ВО ЗЕМЈА НА НОВ ХОЛОКАУСТ

веруваат оти југословенскиот проблем не може да се решава по пат на сила. Сочувувањето на единството на државата по насилан пат во секој случај ќе ја турне земјата во граѓанска војна - велеше тој. Затоа лично му реков дека тој е виновен што премногу си дозволува да оценува што е добро, а што не".

"Зошто господине амбасадоре Цимерман, кога сте толку објективен, не реагиравте кога Словенија и Хрватска почнаа да создаваат свои армии и купуваа нелегално оружје? Зошто никој од т.н. меѓународна заедница тогаш не реагираше?"

"Се разговараше и за Косово. Сакам да знаете дека ЈНА не се согласуваше со ставот на косовското раководство кое постојано викаше - Косово република. Тоа не беше наша позиција. Југословените требаше сами меѓу себе да се договорат каков уставен поредок ќе има Косово. Нас нè интересираа човековите права и правата на малцинствата. Но, веројатно Џозеф Диогарди и Том Лантош мислеа нешто друго".

"За Југославија постоеја две насоки. Првата, по која тргна ЕУ и со која, за жал, управуваше Германија, значеше крвопролевање, и втората, тоа беше насоката која ја зацрта пратеникот на генералниот секретар на ОН, Сајрус Венс, чија мисија требаше да воспостави мир во Хрватска".

ProMedia

hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi, telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

tel. 02/ 3215980

ProMedia